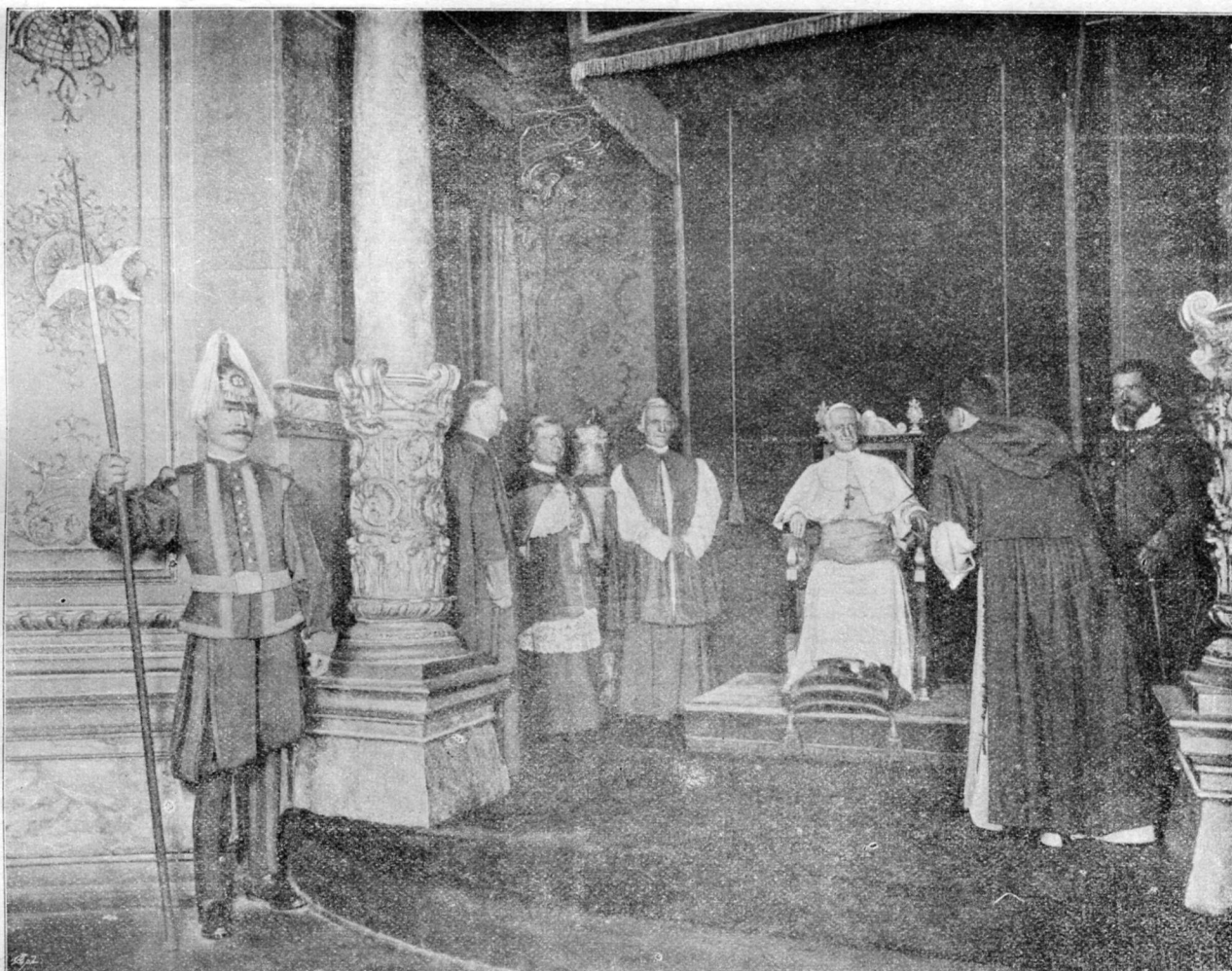

FOIĂ ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, *** APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUË-ORI

Prețul abonamentului:	PROPRIETAR ȘI REDACTOR:	Prețul inserțiunilor:
Pentru Austro-Ungaria 4 corone Pentru România și străinătate . . . 6 franci	IOAN BACIU preot.	Pentru publicațiunile de presté tot anul (de 24 orî) tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compută 1 corună, ér cu litere mai gróse duplu.

O audiență la Papa Leo al XIII-lea.

TROMPETA.

— de Don Pedro A. de Alarcon. —

I.

„Cântă ne puțin din trompetă, Don Basilio, căci am voi se jucăm. Sub frunzișul acestor pomi, sigur că n'o se te molesleze arșița dîlîi.“

„Da, da... Don Basilio, cântă-ne din trompetă!“

„Aduce-ți lui Don Basilio trompeta, în care se învață acum loaguin, ca se cânte!“

„La ce bun!... O se ne cântî din ea, Don Basilio?“

„Nu!“

„De ce?“

„Nu vreau!“

„Pentru ce?“

„Pentru că nu știu cânta.“

„Nu știî cânta!... Cine a mai vădut un om care să se scie așa prefacă!“

„Haida de! Dór bine scim noi că d-ta ai fost primul șef de orchestră la infanteriă!“

„Și că nime n'a știut cânta așa frumos din trompetă ca d-ta...“

„Și că ai cântat la curte... pe vremea lui Espartero...“

„Și că tragî o pensiume...“

„Incepe numai bunule Don Basilio... înduplecâte...“

„Ei bine, domnilor... E drept, că eu am cântat din trompetă! Ba am fost chiar specialist în acésta, după cum tocmai ați binevoit a dice. Dar tot pre atât de adevărat e și acea, că înainte cu doi ani, mi-am dăruit trompeta unui musicant concediat, și că, de atunci încóce nu am mai prins nici una în mână; nici baremî pentru ca se trălăesc din ea.“

„Ce pagubă!“

„Un al doilea Rossini.“

„Dar ce! În astă sară trébue se ne cântî! Aici, la țară tóte sunt ertate!“

„Cugetă, moșule, că ađi e ăia mea natală.“

„Bravo, bravo! Poftim trompeta!...“

„Da, cântă numai!“

„Un vals...“

„Nu... o polcă!“

„O polcă... nebuniă! Mai bine un Fadango!“

„Da, da!... Un Fadango! Jocul nostru național.“

„Imî pare fôrte rêu, copil mei, dar mi cu neputință se iau trompeta în mână...“

„D-ta! Un om așa amabil!...“

„Și așa complasant!...“

„Când pentru acésta te rógă nepóta d-tale!“

„Și nepoțica d-tale!“

„Dar pentru Dummedeu, lăsați-mă în pacc. Am ăis că nu cânt!“

„De ce!“

„Fiind că nu mai știu; și afară de aceea am jurat că nici când altul n'o se mai învêț se cânt din nou.“

„Cui te-ai jurat, în lumea asta!“

„Mie însumî, unui mort și mamei tale copilul meu!“

Tóte fetele, până acum vesele, se întunecară de odată.

„Ah! Când ați sci pentru care preț am învêțat se cânt din trompetă!...“ adause bătrânul.

„O istoriă! o istoriă!“ strigară tinerii. „Spune-ne istoria acésta!“

„Într'adevăr că-i o istoriă întregă, ăise Don Basilio. „Ascultați-o și apoi imî spuneți, dacă mai trébue să cânt din trompetă sau nu.“

Dicând acestea, el se aședă sub un pom, și încuijurar de ceata curioasă și drăgălașă de tineri începu se povestescă istoria órelor sale de musică.

Tot astfel trébue că a istorisit și Mazzepa, croul lui Byron, lui Carol al XII-lea într'o nópte, sub un alt arbore, înflorătórea poveste a órelor sale de călărit.

Se ascultăm ce spunea Don Basilio.

II.

Resbelul civil băntuia deja de 17 ani în Spania. Carol și Isabela își disputau coróna, și spaniolii, desbinați în două partide, își vërsau sângele în rësboiu civil.

Eu avém un prietin cu numele Ramon Gamez, sublocotenent de vinători în batalionul meu, cel mai brav om ce am întâlnit în viață. Noi creșurăm la olaltă, intrarăm de odată în colegiú, ne-am fost luptat de nenumărate ori alături și dorém se murim împreună pentru libertate... Ah! ași putea dice, că el era cu mult mai liberal de cât mine, și decât ori care din óste!...

Comandantul nostru -- durere -- se făcu vinovat față de Ramon, de o astfel de nedreptate, de un atare abuz de putere militară, care este în stare să-l disguste pre om și de cea mai sublimă chemare, de aceea de soldat. Caprițiul superiorului său îl făcu pe sublocotenentul de vinători se părăsescă rîndurile fraților săi, pe prietin să se despartă de prietinul său, pe liberalul se trecă la dușman, pe subordinatul se ucidă pre colonelul său... Ramon era un bărbat, care sub nici o condiția, nu putea suferi vre-o ofensă sau nedreptate.

Nici amenințările nici rugările mele nu fură în stare să-l abată de propusul său. El socotea acésta ca un lucru făcut. El schimbă chivera cu căciula bască, și trecu plin de ură în rîndurile rebelilor, urgisiți de el!

Noi ne aflam tocmai în principat, trei miluri departe de inimic.

Era în nópte, în carea Ramon voia se deserteze, o nópte rece, ploioasă, melancolică și tristă, presara unei lupte.

La douăsprezece óre Ramon intră în cortul meu.

Eu durmeam deja.

„Basilio!“ imî șopti el la urechiă.

„Cine-i?“

„Eu sum. Adio!“

„Te duci?“

„Da; adio!“

Și dicând acéstea mă apucă de mână.

„Ascultă,“ continuă el, „dacă mâne va avea loç o luptă, după cum se póte prevedea, și noi ne vom întâlni...“

Înțeleg; atunci vom fi prietini.“

„Fără îndoială; întâiu ne-om îmbrătoșa și apoi ne vom lupta. Eu voi muri mâne ca soldat; căci vréu se lupt atata până când voi vedea pe colonelul mort. Tu însă, dragul meu Basilio, se nu te espui acestei primejdii... Gloria e fum.“

„Și viața?“

„Bine diei. Silește-te se ajungî comandant. Soldatul întru adevăr că nu-i fum... adecă câtă vreme nu-i sfârșit... Ah! Pentru mine totul s'a sfârșit.“

„Ce fel de gânduri triste sunt acestea,“ ăisei eu, cuprins de nelinisece. „Noi ambi vom supraviețui lupta de mâne!“

„Ei bine, atunci dar se ne întâlnim, după ce se va fi sfârșit totul.“

„Unde?“

„La sihastria dela San Nicolo, nópte la o óră. Acela dintre noi care nu vine, sigur că a cădut în luptă. Ne am înțeles?“

„Înțeles.“

„Atunci adio!“

„Adio!“

Dicând acestea ne îmbrătoșarém cu dragoste și Ramon dispăru în întumerecul noptii.

III.

După cum sperase el rebelii, ne și atăcară în ăia următoare. Lupta fu sângerósă și dură de la trei óre până nópte târziu.

Cătră cincî óre, batalionul meu fu atăcat cu putere de un detașament de Alavezî, conduși de Ramon. El purta deja însemnele de onóre ale unui comandant și căciula albă de carlist.

Eu îndreptai focul în contra lui Ramon și Ramon în

contra mea, vreau se dică că omeniî lui și cei din batalionul meu se luptau piept la piept.

Noi eșirăm invingători și Ramon cu micul său rest de Alavezi trebuî se prindă fuga. Cu toate acestea el culcă mai întâiu, cu o pușcătură de pistol, la pământ, pe acela, care încă în sara precedentă i fusese colonelul său. Nenorocitul încercase zădarnic, să se apere de furia orbă alui Ramon.

Cătră șese ore lupta se întorse în defavorul nostru. O parte a sermanei mele companii dimpreună cu mine, furăm încunjuțați de toate părțile și siliți se ne predăm.

Eu fui momentan dus ca prinsoner, în micul orașel, pe care carliștii țineau ocupat, dela începutul Campaniei. Eram de tot sigur, că voiu fi executat la moment.

În resboiul de atunci se făcea proces scurt.

IV.

Era ora una din nopțe, ora întâlnirii mele cu Ramon!

Și eu zăceam în temnița orașului.

Întrebai de amicul meu și toți îmi răspuseră la fel: „E un erou! A ucis chiar și un colonel. Durere, la sfârșitul luptei trebuie că a cădut...”

„Cum! Ce vă face se credeți acesta?”

„Imprejurarea că n'a părăsit câmpul de luptă; și omeniî pre cari ia comandat ađi, sciu tot așa de puțin, că ce s'a ales de el...”

Ah! ce am suferit în noptea aceea!

O singură speranță îmi mai da viață... Acea că Ramon mă așteptă la sihastră noastră și de aceea nu sa reintors în tabăra inimică, îngrijit va fi, dacă nu voiu putea merge acolo. O se mă creadă mort. Și spre norocul lui. Nu trăese eu și așa ultimele clipe din viața mea? Rebeliî au împușcat până acum, la moment, pre toți prinsoneriî, întocmai ca și noi!...”

Acum se lumina de ziua.

Un preot intră la mine, în temnița.

Toți camerađii mei durmeau.

„Mórtea?” esclamai eu la vederea preotului.

„Încă nu, dar preste câteva ore.”

În clipita următoare toți camerađii mei erau în picioare. Zidurile închisoriî răsuna de nenumărate strigăte, și suspinuri de nesfirșite blăstămuri.

(Va urma)

Enea Pop Bota.

Seliștea.

Cătră lună.

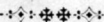
*Lună tu stăpâna nopți
Versând mrejea-ți de văpaie
N'ai vedut în lungă-ți cale
Pe iubita mea bălaie?*

*Ca și tine-i o virgină
Blândă, cu priviri curate.
Când o veđi mințile-ți fură.
N'ai vedut'o? Ce păcate!*

*O aruncăți a ta rază
— Cu ea dorul meu să-l ducă
Vei afla-o tristă, blândă
Sub un șir de mândri nuci.*

*Nu întreba de ce e tristă
Ea — copilul visător
Spune-i numai, spune-i lună
Că de dragul ei eu mor.*

Porumbel.

Dochia*)

— 1/14 Martie. —

Pre scaunul de p \acute{e} tr \acute{a} în sala de cristal, —
 Cu capul dus pe gânduri, — șede trist, Decebal...
 Afară arde, arde; ard zidurile-n jur:
 Schintei și flacăr \acute{e} sbor \acute{a} spre-a Ceriului azur: —
 Afară Urșii, thitau \acute{i} cu thitan \acute{i}
 S \acute{e} lupt \acute{a} tot se lupt \acute{a} , — ei Dacii și Romanii!
 Și t \acute{o} t \acute{a} țara geme, și t \acute{o} l \acute{a} țara pl \acute{a} nge:
 Românul și cu Dacul, ei cale \acute{a} numa-n s \acute{a} nge.
 Sargentul curge-n roșiu și colnic \acute{i} în c \acute{e} ț \acute{a}
 Jalese un neam, ce m \acute{o} re și trece din vi \acute{e} ț \acute{a} .
 Acuși, acuși, s'asceapt \acute{a} minuta de ter \acute{o} re,
 Și Sarmiseghetusa s \acute{e} cad \acute{a} cu on \acute{o} re...
 Romanii lupt \acute{a} cr \acute{a} ncen, cum nu — cu \acute{o} stea dac \acute{a} ?
 S \acute{e} mir \acute{a} Creatoriul, cum a put \acute{u} t s \acute{e} fac \acute{a}
 Pop \acute{o} r \acute{a} -aș \acute{a} viteze, ca Dacii și Romanii.
 La tr \acute{a} nt \acute{a} ca Atleții, la forț \acute{a} ca Vulcanii?!

Pre scaunul de p \acute{e} tr \acute{a} în sala de cristal, —
 Cu capul dus pe gânduri, — șede trist, Decebal...
 Un semn de-odat \acute{a} face și-i vine în uitate
 Dochia, — a sa fat \acute{a} . „O, bunul meu p \acute{a} rinte,
 Un sfat, ori o porunc \acute{a} voesci s \acute{e} împ \acute{a} rl \acute{a} ș \acute{c} i
 La c \acute{e} stea, carea lupt \acute{a} cu braț \acute{a} voinicesci?“
 Acuși, acuși, copil \acute{a} cetate \acute{a} va s \acute{e} cad \acute{a} :
 De c \acute{a} t s \acute{e} v \acute{e} d ac \acute{e} sta mai bin' me lasu în spad \acute{a} .
 A n \acute{o} str \acute{a} este m \acute{o} rtea, rușinea și robia,
 A Romei, e trofeul, orgoliul și domnia.
 Ac \acute{e} sta, o! copil \acute{a} , m \acute{e} s \acute{a} nger \acute{a} pe mine,
 Ni-a p \acute{a} r \acute{a} șit norocul și-al Sorții, dulce bine.
 Ni-au p \acute{a} r \acute{a} șit și Deii, — dar nu! Ji nu-s în stare
 Se lupte cu Geniul Romanilor, cel mare!
 Se lupte ei cu Roma, li-e greu peste m \acute{e} sur \acute{a}
 Cu ea, ce-nvins \acute{e} lumea, cu fal \acute{a} și bravur \acute{a} .
 Cu ea, ce st \acute{a} p \acute{a} nesc \acute{o} și S \acute{o} rele și Marea,
 Și nu sc \acute{i} , ce însemn \acute{a} „retragerea“ — „ced \acute{a} rea!“
 Ni-a p \acute{a} r \acute{a} șit norocul și bravii noștri pier
 În lupte martiale, loviți de-al Romei fer.
 Prev \acute{e} d s \acute{o} rtea Cet \acute{a} ții și-a bravului popor, —
 C \acute{a} nd v \acute{e} d c \acute{a} o s \acute{e} m \acute{o} r \acute{a} , m \acute{e} -nt \acute{u} me \acute{c} , m \acute{e} -nfior!

C \acute{a} nd v \acute{e} d, c \acute{a} o s \acute{e} m \acute{o} r \acute{a} o g \acute{i} nt \acute{a} cu renume:
 Deși str \acute{a} bunii noștri nu s'au temut în lume
 De c \acute{a} t de Ceriul mare, s \acute{e} nu cad \acute{a} pe ei...
 O, vai, de-a n \acute{o} str \acute{a} Bass \acute{a} , c \acute{a} nd nice a ei De \acute{i}
 Nu pot se-o mai prot \acute{e} g \acute{a} de m \acute{o} rtea, ce-o asc \acute{e} pt \acute{a} !
 Copil \acute{a} , c \acute{e} stea locuri moșia n \acute{o} str \acute{a} dr \acute{e} pt \acute{a}
 Vor trece-n m \acute{a} ni str \acute{e} ine. — și patria-ne mam \acute{a}
 S \acute{e} va numi de-acuma, c \acute{a} , „Dacia roman \acute{a} .“
 Romanii-n locul nostru vor moșteni p \acute{a} m \acute{e} ntul, —
 Și noi, ne-om st \acute{a} nge, fic \acute{a} , c \acute{a} ci ei nior lua rindul...
 Pre-a n \acute{o} stre pl \acute{a} iuri, dealuri, cet \acute{a} ți vor ridica
 Și limba lor latin \acute{a} aici va resuma.
 Un nou popor și țar \acute{a} s'a nasee și va fi,
 Er' noi în gr \acute{o} pa morții pl \acute{a} ng \acute{e} nd ne-om scobori.
 Ferice de str \acute{a} moși c \acute{a} n'au ajuns s \acute{e} vad \acute{a}
 Cum pere-a lor națiune în mass \acute{a} și-n gr \acute{a} mad \acute{a} !
 Dar vai! Nefericiții de noi, car \acute{i} suntem fat \acute{a}
 Acestor d \acute{i} le negre c \acute{a} nd trecem din viaț \acute{a} .
 Cetate \acute{a} t \acute{o} t \acute{a} arde și țara e-n fur \acute{o} re:
 B \acute{a} tr \acute{a} nii, pruncuții și maice sunt pline de ter \acute{o} re.
 Acuși, acuși, copil \acute{a} , Cetate \acute{a} va s \acute{e} cad \acute{a} :
 De c \acute{a} t s \acute{e} v \acute{e} d ac \acute{e} sta, mai bin' m \acute{e} las în spad \acute{a} !
 De c \acute{a} t s \acute{e} pic în m \acute{a} na Romanului dușman,
 Și viu se-m \acute{i} plec genuchii la peptul lui Traian:
 Mai bine al meu paloș cu sete 'lu sc \acute{r} ut,
 Și el s \acute{e} -m \acute{i} i \acute{e} vi \acute{e} ț \acute{a} — s \acute{e} nu tr \acute{a} esc \acute{e} mai mult.

Dar' tu r \acute{e} s \acute{b} un \acute{a} -m \acute{i} m \acute{o} rtea și-a neamului perire,
 Nic \acute{i} m \acute{o} r \acute{t} \acute{a} s \acute{e} n'ai pace... e sacra mea dorire! —
 Acestea le șoptis \acute{e} B \acute{a} tr \acute{a} nul — și-a s'a fat \acute{a}
 Pl \acute{a} ng \acute{e} nd s \acute{e} dep \acute{a} rt \acute{e} z \acute{a} — — er' el s \acute{e} las \acute{a} -n spad \acute{a} .

Frum \acute{o} s \acute{a} ca o D \acute{i} n \acute{a} , prin n \acute{o} pte s \acute{e} strec \acute{o} r \acute{a}
 Dochia n \acute{a} sdrav \acute{e} n \acute{a} , a Regelui feci \acute{o} r \acute{a} ...
 Cu conciu la cap f \acute{a} c \acute{u} t \acute{a} , c \acute{a} meș \acute{a} cu bezeri,
 Ștergar, ce-nv \acute{e} lea bine a capului ei peri.
 C \acute{a} trinte aurite, alese pe reshoiu,
 Portate, una nainte și una din napoi.
 Și-o c \acute{i} ng \acute{a} t \acute{o} re lat \acute{a} de p \acute{a} r pe l \acute{a} ng \acute{a} briu:
 Un trup ca la o Fee de ap \acute{a} s \acute{e} n de rin.
 S \acute{e} duce, unde merge? Și unde-aș \acute{a} gr \acute{a} besc \acute{e}
 Ca pasarea, ce trece și nu s \acute{e} mai opresce?
 Un dor trebe s \acute{e} aib \acute{a} , tu g \acute{a} nd, care o m \acute{a} n \acute{a}
 Un bold sau o durere, — a Dacilor st \acute{a} p \acute{a} n \acute{a} ?!

Traian s \acute{e} minun \acute{e} z \acute{a} și Dochia s \acute{e} -cl \acute{i} n \acute{a} ...
 Traian s \acute{e} minun \acute{e} z \acute{a} de-o fat \acute{a} -aș \acute{a} s \acute{e} ni \acute{n} \acute{a} :
 Și prem \acute{a} resce însuși asemenea ființ \acute{a} .
 „Sublime Imp \acute{a} rate, alesu de Provedinț \acute{a}
 „Ca s \acute{e} domnesci din Roma a l \acute{u} mei regiuni,
 „Venitam prin t \acute{u} merec cu paloșii în m \acute{a} ni,
 „La cortul t \acute{e} u, m \acute{e} crede, c \acute{a} s \acute{e} -l infig în Tine.
 „O, vai, de-al meu caracter și vai, o, vai de mine!
 „Al Tat \acute{a} lui meu suflet nic \acute{i} c \acute{a} nd s'a odiehm \acute{i}
 „V \acute{e} đind, c'alu dorinț \acute{a} , n'am vrut a o-implini.
 „C \acute{a} nd s'a lasat în paloș s \acute{e} m \acute{o} r \acute{a} , s \acute{e} nu vad \acute{a}
 „Cetate \acute{a} cutropit \acute{a} , el m'a jurat pe spad \acute{a}
 „S \acute{e} fac s \acute{e} -i r \acute{e} s \acute{b} un m \acute{o} rtea și-a Dacilor perire
 „Nici m \acute{o} r \acute{t} \acute{a} s \acute{e} n'am pace, a fost alui dorire.
 „Poteam s \acute{e} -ț \acute{i} str \acute{a} ping peptul în cort, c \acute{a} nd am intrat:
 „Dormiai, dormiai, St \acute{a} p \acute{a} ne — și eu n'am furișat,
 „Prin negrele nopți intocmai ca fantoma,
 „G \acute{a} ndind s \acute{e} -ț \acute{i} i \acute{e} u vi \acute{e} ț \acute{a} s \acute{e} nu mai veđi tu Roma.
 „Ce debil \acute{a} am fost ins \acute{e} în fața ta imp \acute{a} rate,
 „Cum m'a c \acute{a} đut din m \acute{a} n \acute{a} p \acute{a} m \acute{a} lul de departe.
 „Un s \acute{i} nt \acute{e} m \acute{e} nt m \acute{e} face s \acute{e} -m \acute{i} perd a mea presinț \acute{a} :
 „P \acute{a} cat ar fi s \acute{e} m \acute{o} r \acute{a} — mi-am đis, — aș \acute{a} ființ \acute{a} !
 „Mai bine, s \acute{e} n'am pace n'cealalt \acute{a} l \acute{u} me.
 „De c \acute{a} t s \acute{e} m \acute{o} r \acute{a} -acesta, b \acute{a} rbat cu dulce nume.
 „Mai bine s \acute{e} m'ajung \acute{a} bl \acute{e} ștamul în morm \acute{e} nt,
 „De c \acute{a} t s \acute{e} nu tr \acute{a} esc \acute{a} acesta pre p \acute{a} m \acute{e} nt!
 „În fața Ta sum ast \acute{a} đi și-ț \acute{i} spun, ceam vrut s \acute{e} fac:
 „Om \acute{o} r \acute{a} -m \acute{e} , ucide și f \acute{a} ce-ț \acute{i} -e pre plac.“ —
 — Traian s \acute{e} minun \acute{e} z \acute{a} și Dochia s \acute{e} -n cl \acute{i} n \acute{a} ...
 Apoi o agr \acute{e} sc \acute{e} cu v \acute{o} ce dulce lin \acute{a} .
 De m \acute{a} n \acute{a} o ridica, cu dor o imbr \acute{a} țis \acute{e} z \acute{a} ,
 Dochia-ii mulț \acute{a} mesc \acute{e} , er' el îi cuvint \acute{e} z \acute{a} :
 „Nobleț \acute{a} ta, virgin \acute{a} și fat \acute{a} gener \acute{o} s \acute{a} ,
 „M \acute{e} face, s \acute{e} -m \acute{i} plec fruntea în fața ta frum \acute{o} s \acute{a} .
 „Ferice de-aș \acute{a} fiic \acute{a} și inim \acute{a} de D \acute{e} u:
 „Privesce, de-ađ \acute{i} incolo eu sum amic \acute{u} l t \acute{e} u!...
 „Ferice, cel, ce vede un thip aș \acute{a} de D \acute{i} n \acute{a} !...“
 — Traian s \acute{e} minun \acute{e} z \acute{a} și Dochia s \acute{e} -nelin \acute{a} ...

Ninge-afar \acute{a} și vuiesce, ninge om \acute{e} t și sulf \acute{a} v \acute{e} ntul,
 Bate vremea, viscolesce, pl \acute{a} nge Ceriul și P \acute{a} m \acute{e} ntul.
 Și sub dealuri s \acute{e} ascunde biata f \acute{e} r \acute{a} p \acute{a} ducean \acute{a} ,
 Er' pe vatr \acute{a} -și trage focul m \acute{a} na harnic \acute{a} roman \acute{a} :
 S \acute{e} -nc \acute{a} ldesc \acute{e} și i-e gr \acute{o} z \acute{a} s \acute{a} se uite pre fer \acute{e} ștr \acute{a} ...
 Par c \acute{a} au erupt toți Monștrii, cu puterea lor m \acute{a} i \acute{e} ștr \acute{a}
 Din o lume fior \acute{o} s \acute{a} și-au venit la noi acum:
 Viscol, urlet și troiene de z \acute{a} peđi pre c \acute{a} mp și drum!
 Toi aș \acute{a} f \acute{a} r \acute{a} -n \acute{c} etare de la prima M \acute{a} rțisor
 P \acute{a} n la s \acute{a} ntul Alexie, pl \acute{a} nge ceri \acute{u} și pl \acute{a} nge nor —
 Pl \acute{a} nge firea și suspin \acute{a} , negurile-și țin în braț \acute{a}
 S \acute{a} ntul S \acute{o} re, cu v \acute{e} l negru și cu doliu pre a sa fat \acute{a} .
 — Este Dochia, care face aș \acute{a} vreme pre p \acute{a} m \acute{e} nt

*) Mai bine: Doca, Doka — dela Dacus, a um. Dar, durere, p \acute{a} n \acute{a} acuma
 despre Dochia nu s'a f \acute{a} c \acute{u} t vre un studiu comparativ de mulți inv \acute{e} ț \acute{a} ți ai
 noștri! Înțelegem un studiu bun!

În tot anul, ea, odată n'are paus în mormânt!...
 Decebal o blăstămasă: „Nice mörta s'e n'ai pace
 Dacă nu-mi rësbuni tu mörtea și a mea și-a gînteî dace.
 Dacă nu omori Latinul, — cu pumnaluți năsdrauan
 Pre al östei Beliduce, pre dușmanul meu Traian!?”
 Este Dochia, care face așa vuet și-așa vreme
 Și de a-eî ñile Romanul, tot grăesee și s'e tome.
 Din Danubiu și din Tisa, de la Porțile de fer
 Să răpede a s'a Umbră cu miș Stafii pre sub cer.
 Și s'e duce și viuesce — unflă Mureșiu-n câmpie

Rumpe crengi, doböră stanuri, foitășesee cu urgiă
 S'e răpun' acum de-odată pre Romanul, ce-a scăpat
 Din a iernii geruri grele și din noua a reinvial.
 — Este Dochia, care-și plänge fii ei, ce nu mai sunt,
 Și-alor mörte *ne-espiață*, ce-i remasă pe pămënt.
 Ea tot strigă și oflöză de la Tisa pân' la Dniștra
 Dela Zuma și Vistula pân' la Pind de peste Istru:
 Suvenirul plin de jale și-al ei dor după Traian,
 — Era noi s'erbăm intrarea în al Dacii Chanaan.

S. P. Simon.

Pentru ce are Februar numai 28 ñile?

Ne este prea bine cunoscută Istoria cälindarelor. Nu înțeleg aici istoria cälindarului din timpurile vechi, căci cälindari au avut și Egyptiani, Chinezii, Indianii etc. ci numai a cunoscutelor cälindare adă dominante: *Julian* și *Grigorian*. —

Iuliu Cesar prin învëtații Sosigens și Mare Fabius esecută îndreptarea cälindarului vechiu, aducând cälindarul civil în consonanță cu cel astronomic. Acest cälindar îndreptat e cunoscut sub numele de cälindarul *Julian*.

La anul 1582 papa Grigoriu XIII, a dispus revisiunea acestuia și a introdus cälindarul „*Grigorian*” care adă e folosit în întreagă Europa apuseană.

După cälindarul Julian, fiecare lună trëbuie se constee alternativ din 30 și 31 ñile.

Dar atunci în un an, în loc de 365 ñile, obținem cu una mai mult, 366. Din această cauză în luna *ultimă* (Februar) carea la vechii romanii și de altcun era privita de: „luna nenorocirilor” — au luat cu o ñi mai puțin și așa în loc de 30 ñile Februar căpăta numai 29.

Românii vechi, precum știm din datele istorice, nu începau anul cu 1 Ianuarie ci începutul anului era totdeuna 1 *Marție*, de aici urmöză numirea lui Iulie: *Quintilius* adecă luna a cincea. August era *Sertilis*, adecă luna a șasa; *September* a

septea, *October* a opta, *November* a noua, *Decembre* a decea. După ce înse luna a cincea dedicată lui Iuliu Caesar fu poreclită *Iulin* luna a șesa, dedicată lui August fu poreclită *August*, le păru învëtaților cari au lucrat la revisiunea cälindarului de un ce neconvenabil, ca luna împëratului August se aibă cu o ñi mai puțin ca luna cesarelui Iuliu, carea în urma ordinei armate munëra 31 ñile.

Au urmat deci unui proverb vechiu latin care ñice că: „câni mușcă totdeuna pre cel din urmă” și făcară din luna ultimă, carea precum vedusem mai sus, a fost mai perdut o ñi: încă una, ca August se numere încă 31 ñile ca Iulie, așa rămase bietul Februarie cu 28 ñile.

Acăsta cionțire a lunei lui Februarie a dat nascere la o mulțime de povestii pre cari le-a adunat și publicat E. Beurlier ¹⁾. De sine s'e înțeleg toate aceste sunt producții ale *fantasiei* poporului și încă din timpul mai recent; o dovadă despre nisuința poporilor de a-și înavuți tesaurul mitic cu fel de fel de povestii și fantasii.

P.

1) *Melusiul* Tom. VII. a 1895. pag. 170.

Stan bătrînul.

Și iată că mörtea sosise la el,
 O sută de ani neputëndul atinge
 Pe Stan, ce avuse viața de fer...
 Se-clătină turnul și clopotul plänge:
 O stea obosită cădu de pe cer...

Se duce bătrîmul la locul dorit,
 Se aibă d'a lumii necasuri scăpare...
 Pe capre de lemn e sicriul cioplit,
 Și sórele-l scaldă în razele sale.
 El dörme în pace de ani doborît.

Sătenii s'adună, pe Stan îl privesc...
 „Ce față preabländă! ce mörte ușöră!”
 Nepoți, strănepoți lângă el s'e-ngrădesc...
 „Ui, par'-că suride! Indată se scölă...”
 Cu toți în vîruri de deget pășesc...

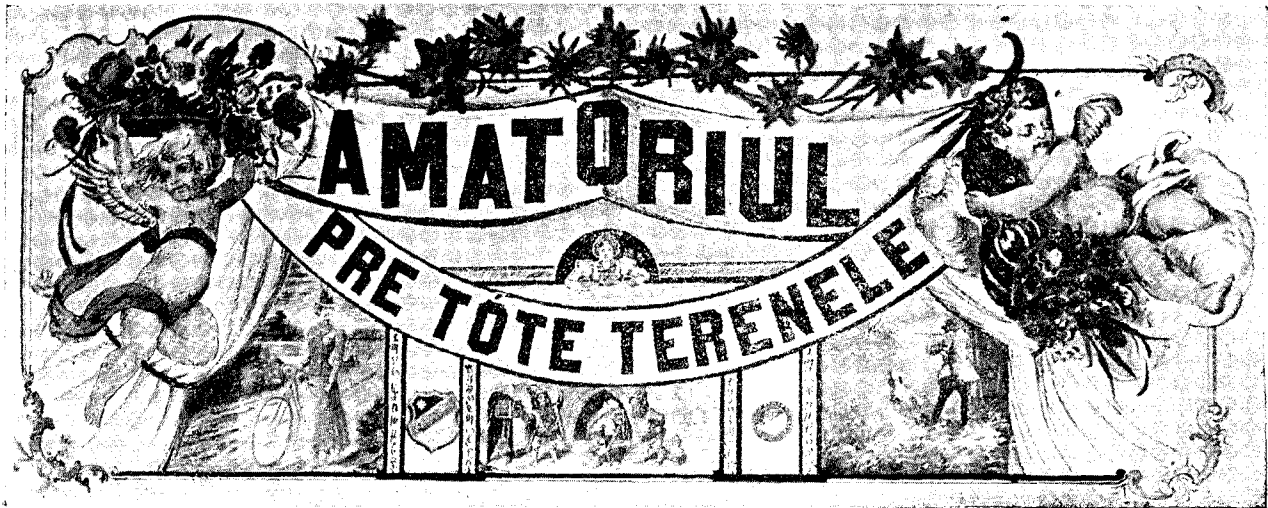
Și sfetul sosese cu praporî în vënt...
 Norodul se'nșiră, s'e'nchină și tace:
 Căci popa întrase, s'aude cîntând:
 „Inveci odichnesce-l tu Dömnice cu pace
 Pe șerbul ce plëcă la siml teu bländ!”

Se-gată prohodul și-l duc la mormënt
 Luându-i rëmas, dela toți ertăciune...
 Și satul întreg îl-petrece plängënd.
 Sicriul îl lasă în gröpă cu fune...
 Și Stan astupat e pre veci în pămënt.

Și vine cu grabă cëntuțul ușör
 Pe brațele sale-aducând tânguire...
 Și lumea se-umple de jale, de dor.
 „Muri-vom cu toți, perire, perire”
 S'aude din plânsetul clopotelor.

Corb negru pe crucea de gorou s'a pus,
 Al timpului semn, — ce vine, ne lasă...
 Și clopotul tace... Ui, corbul s'a dus...
 Spre cer înălțînduse crucea-i rëmasă:
 Acolo-i viața, la Tatăl de sus.!

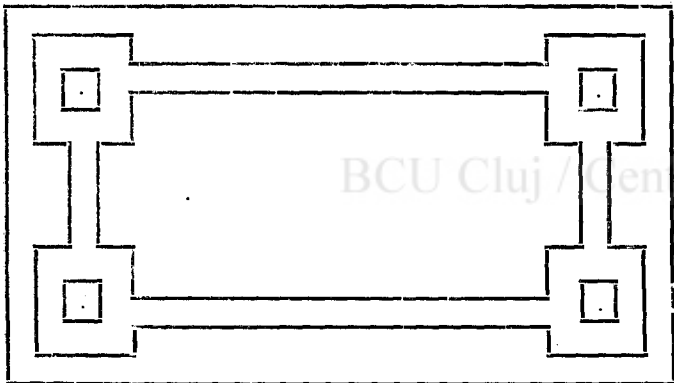
Alexandru Aciu.

Lucrări cu firesul.

(Urmare)

După-ce am decopiat¹⁾, sau am lipit modelul pre lemn, facem câte o gaură in fiecare parte carea are se fie tăiată afară așa de c. in desenul ce ni-l presintă fig 4. vom face găuri acolo unde se află punctele și după tăierea părților mar-

cate prin lenia carea încunjură singuratecele puncte vom obține o ramă după cum ne presintă desenul alăturat. Dacă folosim sfloder rapid (drill-bohree), atunci punem sfloderul pre punct, prindem mănunchiul cu mâna stângă, cu cea dreaptă prindem țăpă butonul care se află in mijloc și-l tragem in sus și in jos, sau il învârtim, după cum e construcția sfloderului.

După acesta începem a tăia.

Punem in arcul firesului un fires-fir, dar așa, că dinții firului se fie îndreptați in jos, (adecă cu tăișul la vale) după aceea cu șirubul de jos 'l înțepenim bine. Băgăm apoi capătul liber al firelui in gaura sfloderită (inducerea o facem pre dosul lemnului) apoi tragem lemnul până lângă șirubul de jos

¹⁾ Veți instrucțiunea dată de noi in nr. 5—6. anul curent la pagina 52 despre copierea modelelor (desenelor) carea e a-se observa și urma intru toate și aici.

al firesului il înțepenim și in șirubul de sus și încă astfel ne de întins. in cât firul se dee un ton subțire dacă-l atingem cu degetul, apoi cu o mână ținem lemnul cu una mănunchiul firesului și aședăm lemnul pre măsua de tăiat. Dacă firesul l'am indus bine, atunci desenul e de-asupra, arcul stă lângă brațul nostru őr tăișul firului stă visavis de încreștătura măsutei de tăiat.

Începem acum a tăia.

Lemnul 'l ținem cu mâna stângă așa, că tăietura se fie totdeauna in mijlocul încreștăturai măsutei de tăiat, firesul 'l purtăm cu mâna dreaptă. Firesul se mișcă in acelaș loc, lemnul il mișcăm după leniile și conturile desenului așa că lenia se fie totdeauna inaintea dinților firului împingându-l către fires. Decî, firesul se mișcă pe loc și lemnul se mișcă după cum cere desenul. Firesul trebuie ținut totdeauna perpendicular spre suprafața lemnului, ca tăetura și fața orizontală a lemnului se formeze totdeauna un unghiu drept. Pravul ce se face la tăiat trebuie meru suflat ca se nu astupe modelul.

A tăia începem din mijloc către periferie.

La întorsătură, unde liniile formeză unghiu ascuțit, purtăm *pe acelaș loc* firesul in sus și jos de mai multe ori succind in acelaș timp scândura cu mâna stângă.

După ce figurile interne sunt gata, tăiem cu atențiune conturile esterne.

Gătând astfel toate părțile obiectului ce vom a pregăti pre dosul aceluia ne notăm cu cretă numerii cari sunt pre model (decumva l'am fost lipit apoi radem hârtia cu băgare de samă jos; frecăm lemnul cu hârtie-de-sticlă (glass-papier) sină până ce capătă un lustru frumos și e curat pe deplin.

Modele franceze și italiene (cari au instrucțiune și in limba germână) sunt bune, după ce sunt proveđute cu icuri și nu trebuie se ne batem mult capul cu compunerea la olaltă ceea-ce e un lucru de mare ponderanță, cu deosebire la obiecte mai complicate. Cele mai bune sunt din editura lui Artur Fumnel Milano. Deposit general se află la firma; „Zum goldenen Pelikan.“

Laubsägewerkzeuggeschäft — Wien VII, Siebensterngasse 20. In numerul proxim vom continua.

Nițu.

DE ALE POPORULUI.

—o—
Bujoraș.

— Baladă pop. —

com. de : Theodor A. Bogdan înv. în Bistrița.

Fóie din tulpină
Sus pe cea colină
Ce voinic suspină,
Fóie nintă creață
Cu lacrimi pe față?

— Da-un voinic din codru
Inalt ca și bradu
Cu ochii ca iadu
La față ca spuma
La obragi ca ruja.
Plânga tot plânga
Mereu se căia
După mândra lui
Flóra câmpului
Spuma laptelui
Mândra satului,
Că mi l'o lăsat
Pentr'on blăstămat
Plânga și dicea:
„Mamă draga mea
De-o'i muri sem-faci
Intre doi copaci
Un micuț mormânt
În negrul pământ
Pentru-c'am iubit,
'N loc de copârșau
Ia sumanul meu
Și mă 'n vâli 'n el
Ca pe-un străinel;
Nu-mi fă copârșau
Ca lemnu de brad
E lemn blăstămat,
Cât ce umeșce
Indat' putreșce;
Iar' cel de stejar

E de pus pe jar
Că e nodoros
Putreșce jos.
Maică, maica mea
Maică draga mea
Acuma mă duc
Înrégă lumea
Mândră a-mi afla.

Șotrea Sărăcilă.

Mă duc țara 'ntreagă
Să 'mi cat mândra-mi dragă,
Că's c'am supărat
Că ea m'o lăsat, —
Că's cam năcăgit,
Că o-am iubit
Ea m'o părăsit!

Maică-sa-i grăia
„Bujor, Bujoraș
Copil dela Blaș
Nu te necăgi
Că iar' a veni
Iară te-a iubi,
Nu te supăra
Că iar' s'a 'nturna
Și mi te-a plăcea.“
Dar copil Bujor
Frumoșel fecior
Nu o ascultat
Fără s'o luat
Și lumea-o umblat —
Când cólî mai târziu
Iar' s'o înturnat
Tare supărat,
Cu capu plecat,
Cum acas' venia
Bólă mi 'l lovea
La pământ cădea
Și pe loc murea.
Mamă-sa 'l jălea
Drăguța 'l plânga
Er' pe cel locaș
Cresc ađi bujorași,
Roși ca ruja
Cum io fost față.

Șotrea Sărăcilă.

(Veđi ilustrațiunea.)

Eu sum Șotrea meșter mare
Ce in lume samă nare
Fac la ciure mari și mici
Pentru gazde și calici.

Perii mari de vărut
Unde's fete de mărit.
Pământușe de spoit,
Babelor ce-o-înbătrinit.

Eu cu meșteșugul meu
Pot trăi fără nici un greu:
Numai de-ar mai fi prin sat
Și găine de furat.

Cronica.

Un om norocos. Conducătorul cancelariei notariului public din Rodez în Decembrie a câștigat la loterie cu un los 100.000 de corone, în Ianuarie 400.000 în Februarie 500.000 și tot în Februarie a câștigat și procesul de despărțire contra soției sale.

Bani falsi. Ministrul de interne a avisat municipiile, că din Sabaria (Szczombathely) s'au pus în circulație florenți falsi de argint. Falsificarea se poate constata prin aceea că litera „s” din cuvântul unitis este întorsă.

Fidanțare. Dl. Dr. Octavian Vasu a fidanțat cu d-șoara Zoe Damian fiica d-lui Simion Damian avocat în Brașov.

Cununie. Dl. Iuliu Bora teolog abs. s'a căsătorit cu d-șoara Lucreția Pop Bociac în Grădiște.

Caritatea. La administrațiunea averilor bisericești din Șoimuș au mai încurs pentru fondul „Caritatea”, următoarele sume:

D-I Constantin Rus preot gr. cath. în Posmuș, Corone 10.—
D-I Teodor Bogdan învățătoriu în Bistrița . . . 1.20

Suma . . . 11.20

Aducând mulțămită celor ce a contribuit cu obolul lor rugăm pre toți cei ce se interesează și le zace la inimă sôrtea poporului nostru, să binevoiască a contribui cât de cu puțin pentru acest scop salutar. Din sumele încurse la fondul „Caritatea” în fie care an în Dumineca înainte de postul Sântei-mării se vor distribui:

- 50% fondului de ajutorare.
- 20% ajutoriu bisericilor mai sêrace.
- 20% „ școlilor mai sêrace.
- 2% „ bisericii din Șoimuș.
- 2% „ școlii din Șoimuș.
- 1% fondului caselor parohiale din Șoimuș.
- 5% spese și remunerațiuni de Administrație.

Vasile Baciu,
curator prim bisericesc.

Șaradă.

Găcitură de: *Alexandru Țințariu.*

*Șapte litere se căutăm
Și frumos se le aședăm
Cu s'afflăm un literat
Un poet adevărat.*

*Mai o literă dacă lăsăm
Ușor o-se vedem
Nesce fructe bunisîore
Ce creșe și prin dumbrăvîore.*

*Două litere dacă lăsăm
Un riu legendar aflăm
De care legenda ne spune
D'a lui tradițional nume.*

*Êr acum ca se sfârșim
Un „e” se nu mai cetim
Și-om vedea că un aflat
Ce 'n răsboie e întrăbuințat.*

Deslegări de găciturî.

Deslegarea Anagramului din nr. 3.

Alege, lege, Fa deslegat bine dômnele și d-șorele: Angelina Țințariu, Panciova; Georgeta Sandru, Arad; Paulina Precup, Bikaz; precum și domni: Leon Cehowschi, Gura Sadovei (Bucovina); I. Barna, B-St-Miclăuș; Alesandru Țințariu, Panciova; Pavel C. Lazar, H. Brad.

Deslegarea Acrosticomului din nr. 3 de: „George Coșbuc.”

Gard, Effect, Om, Rug, Gara, Esil, Cui, Opun, Șede, Bade, Cime.

La deslegat bine dômnele și d-șorele: Angelina Țințariu, Panciova; Georgeta Sandru, Arad; Victoria Muntean, Iustina Muntean, Vermes; Anuța Mărincaș, Bogdana; Mariți P. Papiu, în Szász-Nyires; Livia Ganea, Szemlak; Olivia Todor, Parăcz; precum și domni: Leon Cehowschi, Gura Sadovei (Bucovina); Ioan Barna, B-St-Miclăuș; Gavril Bărănaiu, Valca-sacă (Bucovina); Alesandru Țințariu, Panciova; Pavel C. Lazar, H-Brad; Petru Turcu, Budinecz; George Andron, Ungra.

Deslegarea găciturii numerice din numărul 3.

48572 = Iancu
32578 = munca
45 = in
1438 = Dima
78345 = Camin
87 = Ac
18748 = Dacia
1-8 = Duminecă.

A deslegato bine dômnele și domnișorele: Mariți P. Papiu, și Regina Banciu Szász-Nyires; Olivia Todor Parăcz; Victoria Muntean, Iustina Muntean, Vermes; Paulina Precup, Bikaz; Anghelina Țințariu, Panciova; Georgeta Sandru, Arad; Adolfină Borza, Alba-Iulia; Anuța Mărincaș, Bogdana; Rosalia N. Pop, Cluj; Cornelia Luca, Nagy-Komlos; Cornelia Gava, Uj-Moldova; Elena N. V. Pop, și Cornelia D. Pop, Otolian; precum și domni: Alesandru Borza, Alba-Iulia; I. Barna, B-St-Miclăuș; N. V. Pop, Otolian; N. Brânzêu, Orăstie; Leon Cehowschi, Gura Sadovei (Bucovina); Gavril Bărănaiu, Valca-sacă (Bucovina); Alesandru Țințariu, Panciova; Pavel C. Lazar, H-Brad; Petru Turcu, Budinecz; Nicolae Gălgărescu, Iași; Ștefan Georgescu, Iași; George Andron, Ungra.

Ilustrațiunile nôtstre.

Papa și catolicii englesi. Dînuarele aduc știrea că Papa Leo XIII. a sancționat un vot al catolicilor englesi, cari doreau să vadă ridicându-se la Vatican un monument în amintirea lui Nicolae Brakespeare, care a fost Papă sub numele de Adrian II, de la 1154 până la 1159. Adrian a fost sângurul Engles care a ocupat tronul sfântului Petru.

Astfel de sancționari precum și audințele la s-tul părinte sunt legate de unele ceremonii după cuu se pôte vedea și din ilustrațiunea ce decorează pag. 33 din numărul pres nt al Revistei ilustrate.

Seliștea. Nu multe comune romănescei putem numera cari să se fi ridicat la o stare materială atât de înfloritoare ca și marginașa comună Seliștea din ținutul Sibinului, acăre-a locuitori prin hărnicia și istețimea lor au știut nu numai de a aduna frumôsă averi, — ci ținând cont de progresul ce-l face lumea civilisată au înfrumșet și modernizat comuna lor dândui un aspect ce are mai mult o infățisare de oraș de cât de comună, după cum se pôte vedea și din ilustrațiunea nôtstră de pe pag. 35.

Ferice de poporul unit în cugete și simțiri pentru sevîrșirea faptelor ce ținesc la înaintarea nêmului lor.

Mica publicitate.

O rugare.

Care dintre stîmab. Cetilore sau cetitori ai „Revistei Ilustrate” ar avea bunavoință de a schimba cu mine corespodînte ilustrate pre lângă mare mulțămilă o să le inapoez și eu, adresa mea Paulina Precup în Gyó-Békes (Csik m.)

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

—*—

D-lui Gavril Bodnariu în Bochia. Ceri numărul 10 din anul trecut spre a-ți putea compacta colecțiunea Rev. Ilustr.

Noi cu plăcere ți-am împlini dorința dar nu mai avem de loc numere din anul trecut afară de 2 colecțiuni complete ce neam rezervat pentru noi. Alt fel ți-am trimis răspuns și prin postă.

St. D. Ana German, Sombatelec. Ve-am trimis din nou numărul reclamați.

D-lui Ales. Țințariu în Panciova. Ce-a ce a-ți cerut cu carta postala din 18 Febr. a. c. vi-sa trimis.

St. D-sore Paulina Precup în Gyó-Békes. Am publicat precum vedeți, și nu pretindem nici o tacsă pentru astfel de mici publicări.

La mai mulți tabloare: Metrop. Șulut, Georgiu Baritiu și castelul Peleş vi-sa espedat. Prețul l'am primit vè mulțămiu.

St. D. Alex. Faur Abrud. Vè-am espedat și numărul reclamat.

D-lui Nicolau Aron Brașov. Acelaș răspuns.